

(d.w.z. in strijd met de gebruikelijke veiligheidsregels der illegaliteit), zijn hoofdkwartier had gevestigd. De bakker, zijn echtgenote, Dijkman zelf en nog een andere illegale werker werden gearresteerd¹ en in het huis vond de *SD* bovendien Dijkmans volledige archief dat hij (opnieuw in strijd met de gebruikelijke veiligheidsregels der illegaliteit) in zijn eigen woning had opgeslagen: o.m., aldus Th. A. Boeree in zijn *Kroniek van Ede*, 'de laatste bevelen van hogerhand, de laatste rapporten van lagere commandanten, spionageberichten, stukken over sabotage, afwerperreizen, contact met het Engelse front, telefoon- en koerierverbindingen . . . , papieren over de organisatie [en] een gesloten couvert waarin een code voor de zender.'² De bakkerij werd geplunderd en in brand gestoken en Dijkman werd in de verhoren waaraan hij werd onderworpen, met het ene stuk na het andere geconfronteerd. Talloze gegevens gaf hij prijs en daar vloeiden arrestaties uit voort waarbij hij soms ook zelf aanwezig was. Twaalf van de arrestanten, onder wie de districtscommandant van de *BS* te Ede, werden begin december in Apeldoorn gefusilleerd, Dijkman niet: de *SD* had hem nog nodig, 'hij werd', aldus Boeree, 'telkens geraadpleegd over het gevonden archief.'³ Eind maart '45 werd hij bij Wierden door de *SD* doodgeschoten.

★

Eigen oordeelvellingen door een geschiedvorser voegen, wij merkten dit al in eerdere delen van ons werk op, niets toe aan het historisch gebeuren en wij menen dan ook dat zulk een geschiedvorser met die oordeelvellingen spaarzaam dient te zijn. Wij zijn er desondanks steeds toe overgegaan wanneer wij ons geconfronteerd zagen met uitspraken van de Enquêtecommissie 'Regeringsbeleid 1940-1945' van de Tweede Kamer der Staten-Generaal of wanneer wij het beleid beschreven hadden van Nederlandse instanties in bezet gebied welke doen en laten diep ingreep in het leven van de gehele bevolking of van delen daarvan: bijvoorbeeld de secretarissen-generaal en de Joodse Raad. Er steekt dan in die oordeelvellingen een element van duidelijkheid: de geschiedvorser maakt

¹ Dijkmans koerierster die de bakkerij binnenkwam, mocht weer weggaan nadat zij hardnekkig had volgehouden dat zij alleen maar een brood had willen kopen. ² Th. A. Boeree: *Kroniek van Ede gedurende de bezettingstijd, met grepen uit het leven der partizanen* (1947), p. 216. ³ A.v., p. 225.